

ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳು

ವಿಜಯಕುಮಾರ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ತಾವು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸಿನ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣದಿರುವವರು ಯಾರು? ಯಶಸ್ಸಿನತ್ತ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಇಂದಿನ ಧಾವಂತ ಬದುಕಿನ ಮೂಲಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಳುವಳಿಯೆಂದರೆ ಈ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪೈಪೋಟಿ ಮೇಲುಗೈಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ ಯಶಸ್ಸು ಎಂಬ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿರುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಈ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾದವರು ಮಾತ್ರ ಬಾಳಲು ಯೋಗ್ಯ ಎಂಬ ಒಂದು ವಿಪರೀತವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಇಂಬು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು. ಈ ಯಶಸ್ಸೆಂಬ ಮಾಯಾಮೃಗದ ಹಿಂದೆ ದುಂಬಾಲು ಬೀಳುವುದನ್ನು ಎಳೆಯತನದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ಪೋಷಕರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಒತ್ತಾರೆ ಧೋರಣೆ ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರನ್ನೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತಕರನ್ನೂ ಆತಂಕಕ್ಕೀಡು ಮಾಡಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ಆಕರ್ಷಣೆ ಒರೀ ಭೌತಿಕ ಅಥವಾ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಏಕಮುಖವಾದದ್ದು. ಭೌತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸದಾ ಲಾಭದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ ನಡೆಯುವಂಥ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಲಾಭಗಳಿಕೆಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಂದರೆ ನಿಖರವಾದ ಟೈಮ್ ಟೇಬಲ್, ಯೋಜನೆಯ ರೂಪರೇಷೆ, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಶಿಸ್ತಿನ ಚೌಕಟ್ಟು ಮುಂತಾದುವು. ಆದರೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾರೆ ಯಶಸ್ಸು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬೇರೊಂದು ಮುಖವೂ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ನಿಜವಾದ ಯಶಸ್ಸೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅಂತಃಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಾವು ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಉತ್ತಮ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ, ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸ್ನಾತಕತ್ವ, ನಮ್ಮದಿ ತರುವ ಕರ್ಮ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಜ್ಜನಿಕೆ, ಸೌಹಾರ್ದತೆ, ಸ್ನೇಹಭಾವ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ಕೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇಂಬುಕೊಡುವಂತಹ ಯಶಸ್ಸಿನ ಬಾಂದಳದ ಸಮಗ್ರ ಕಲ್ಪನೆ ನಮಗಿಂದು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭೌತಿಕ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಲಾಭಗಳಿಕೆಯ ಯಶಸ್ಸು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ಕೂರ್ತಿಯಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಗುಣ

ಸಂಪನ್ನತೆ, ಮಾನವೀಯತೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಮಾನವೀಯ ತುಡಿತದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಆತ್ಮಿಕವಾದ ಅಥವಾ ಆತ್ಮಮೂಲದ ಗುಣಗಳೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಇವುಗಳೇ ಮನುಷ್ಯನ ನಿಜವಾದ ಘನತೆಯನ್ನು ಸಾರುವುದು, ವ್ಯಕ್ತಿ ತನಗೆ ತಾನೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಗಳಿಸಿದವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದೆಷ್ಟೋ
ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುವಂತಾದರೆ ನಾವು
ಗಳಿಸಿದ್ದಾದರೂ ಏನು?

ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರದೊಡನೆ ಗಳಿಸುವ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಅಂತರಂಗದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ತರುವ ಯಶಸ್ಸು—ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ತಾಕಲಾಟ ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ತಮ್ಮ ಐಹಿಕ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರ ನಡುವೆ ಹಂಚಿ, ಕಾಡಿಗೆ ತೆರಳುವ ಹುನ್ನಾರದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಅವರ ಒಬ್ಬ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮೈತ್ರೇಯಿ, “ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಪೃಥ್ವಿಯ ಸಮಸ್ತ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?” ಎಂದು ಸವಾಲನ್ನೆಸೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಗಳಿಸಿದ ವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದೆಷ್ಟೋ ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುವಂತಾದರೆ ನಾವು ಗಳಿಸಿದ್ದಾದರೂ ಏನು?

ಈ ಏಕಮುಖವಾದ ಯಶಸ್ಸಿನ ಗಳಿಕೆಯ ಮೊದಲ ಬಲಿ ಪಶುಗಳು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜನಾಂಗ. ಇಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅವರನ್ನು ಎಳೆಯತನದಿಂದಲೇ ಅನಗತ್ಯವಾದ ಶಾರೀರಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೆಲವು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆಂದು ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (WHO) ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಅದು ಜೀವನದ ಕೌಶಲಗಳು(Life-skills)ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳ ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಈ ಕೌಶಲಗಳು ಜೀವನವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನೆರವಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಂದು ನಾವು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕೌಶಲಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಅಂತರ್ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕೌಶಲಗಳಿಗೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಹಾಗೂ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಕಡೆಯೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾತರರಾಗಿರುವುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ—ಅದೂ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಜವೇ. ಆದರೆ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು

ಒದಗಿದರೂ ಅವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವನ ಕೌಶಲವನ್ನು ಅದರ ವಿಶಾಲವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

೧. ಸರಿಯಾದ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು

(Decision making): ನಿರ್ಧಾರಗಳು ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒದಕಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ, ನಾವು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಜೀವನದ ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯಗಳತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ—ಅಂದರೆ ಯಾವುದನ್ನು ನಾವು ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೋ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಸರಿಯಾದ ತೀರ್ಮಾನವೆಂದರೆ, ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಯೋ, ನಾವೇನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇವೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ತೀರ್ಮಾನ. “ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಏಕೈಕ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂದ್ರಗೊಳಿಸುವುದು ಯಾವುದೇ ಯಶಸ್ಸಿಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಅಗತ್ಯ”—ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ಎಂತಹ ಗುರಿಯನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಅದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೆ. “ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಮಾರ್ಗ”, “ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೆ”, ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ “will to do it” ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಅರ್ಥ ಇದೇ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪವೆಂಬ ದೈವದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾದರೆ ಅದು ಎಲ್ಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲದು.

ನಾವು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಗುರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರ (ideas)ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ನಾವು ಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಎರಡನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯೇ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವುದು. ಅತ್ಯಂತ ದೀರ್ಘವಾದ ಪ್ರಯಾಣವೂ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದಲೇ ತಾನೇ ಆರಂಭವಾಗುವುದು!

೨. ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು (Problem Solving) :

ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂಬುದು ಒದಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳು. ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಾಗಲೀ ಯಶಸ್ಸು ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ಲಭಿಸುವಂಥದಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಎಡೆಬಿಡದ ಪ್ರಯತ್ನ, ಛಲ ಇವು ಇರಲೇಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಾಧನೆಯಾಗಲೀ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಪರಿಹರಿಸುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ಭರ್ತ್ಯ ಹರಿ ಮಾನವರನ್ನು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಮಾಮೂಲವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ: “ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಮನುಷ್ಯರು ಸೋಲು ಮತ್ತು ವಿಫಲತೆಯ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರು ಯೋಜನೆಯನ್ನೇನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಎಡರು ತೊಡರುಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಕೈಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಟ್ಟದವರು ಎಷ್ಟೇ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು ವಿಫಲತೆಗಳು ಎದುರಾದರೂ ತಾವು ಆರಂಭಿಸಿದ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾರೆ.”

ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೀ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಾಗಲೀ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಮುಖಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ನೋಡಿ ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದುದು ಶಾಂತಚಿತ್ತತೆ ಅಥವಾ ಸಮಾಧಾನವಾದ ಮನಸ್ಸು. ತೀರ ವಿಕೃತಿಪ್ರಕೃತಿಗಳಾದ ಚಿತ್ತ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಿರಲಿ, ಸಮಸ್ಯೆಯ ಒಂದು ಮುಖವನ್ನಷ್ಟೇ ನೋಡಿ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧಗೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಕೆಲಸ ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ, ತೊಂದರೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.—ಸಿನಿಕಾ

ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಹಾರವಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಪರಿಹಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ರೀತಿಯವಾಗಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಬರೀ ವ್ಯವಹಾರವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವವರೆಂದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪರಿಹಾರವಾದರೆ ಒಬ್ಬ ಕಲೆಗಾರನ ಪರಿಹಾರವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅವರವರ ಸ್ವಭಾವ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಸ್ಯಾಪರಿಹಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ವಿವೇಕದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಇನ್‌ಫೋಸಿಸ್‌ನ ಶ್ರೀಯುತ ಎನ್.ಆರ್. ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ : “ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದಿಂದ ನಾವು ಮನಗಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸತ್ಯವೆಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ವೈಫಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ. ಯಾವುದೇ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತೇಜೋಮಯವಾಗಿರಿಸಲು ನಾವು ಈಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಗಿಂತ ಉನ್ನತವಾದ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ, ಉತ್ತಮವಾದ ಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಆಂತರಿಕ ಆಗ್ರಹವನ್ನು ಸದಾ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.”

ನಾವು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗುವುದು, ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಧಿಡೀರ್ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ. ಒದಕಿನ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಧಿಡೀರ್ ಪರಿಹಾರಗಳು (instant solutions) ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಾವೆಂದು ಕೊಂಡಂತೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ದುಡುಕಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ

ವಾತಾವರಣವೆಲ್ಲ ಕದಡುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ತಾಳ್ಮೆ, ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲಾವಕಾಶ, ಸಹಾನುಭೂತಿ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಎದುರಿಸುವ ರೀತಿಯೂ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಸೃಜನಶೀಲತೆ (Creative thinking) : ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಪರಿಹಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಇಡೀ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಸರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಕಲಿಯುವುದೇ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆ. ಸೃಜನಶೀಲರಾಗಿರುವುದೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವುದು (resourcefulness) ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಶೋಧನಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ವಾತಾವರಣವಿರಬೇಕು. ಅಮೆರಿಕನ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಮಗ್ಗಿಗಳನ್ನು, ಕೋಷ್ಟಕಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಮಸ್ಯಾಪರಿಹಾರದ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಷ್ಟಯ ಶಾರೀರಿಕ ರಚನೆ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೀವಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಅದರ ಕೊಡುಗೆ ಏನು ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನದ ಕಡೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

“ಮನಸ್ಸು ಹ್ಯಾರಾಚ್ಯೂಟ್ ಇದ್ದಹಾಗೆ, ಅದು ತೆರೆ ದಿರುವಾಗಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು.”

ಸೃಜನಶೀಲ ಬದುಕು, ಸೃಜನಶೀಲ ಕೆಲಸ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬಹಳ ಆಕರ್ಷಕ ಪದಗಳೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಲ್ಲೂ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿಯಷ್ಟೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಉತ್ತಮ ತೋಟದಂತೆ ಬೆಳೆಸಲೂ ಬಹುದು, ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಂಜರಾಗಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಸ್ಫೂರ್ತಿ. ಬರೀ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಸೂರಿನ ಕಡೆ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಚೈತನ್ಯ ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಾಗ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಚಿಮ್ಮಲು ಸಾಧ್ಯ. ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕೊರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇರುವ ವಿಚಾರ ಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಏನಿ ದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಬಂದಿಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಂಧಿತರಾಗದಿರುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರ ಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿಟ್ಟಿರಬೇಕು.

೪. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವುದು (Critical thinking) : ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕೆಲವು ಅಂಶ ಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.

ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಒಂದು ರೀತಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಳದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿರುವಿ ಮುಗುಚಿ ಹಾಕಿ ನೋಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಗಾಢವಾದ ಚಿಂತನೆ, ತೀವ್ರವಾದ ಸಂವೇದನೆ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೇ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬೇಕುಬೇಡಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತ ವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಲೀ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನಾಗಲೀ ನೋಡುವುದು. ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿರುವುದರ ಪರಿಣಾಮ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸರಳ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ವಿಷಯದ ಸರಳ ನಿರೂಪಣೆ ಬೇರೆ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರಳೀ ಕೃತಗೊಳಿಸುವುದು ಬೇರೆ. ವಿಷಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸರಳೀಕೃತಗೊಳಿಸುವುದೆಂದರೆ ಆ ವಿಷಯ ಅಥವಾ ಸಮಸ್ಯೆ ಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಬರೀ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ superficial ಆಗಿ ನೋಡುವುದು. ಸರಳೀಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಪರಿಹಾರ ಎಂದರೆ ಹರಿದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತೇಪೆ ಹಾಕಿದಂತೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅದರ ಎಲ್ಲ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಢವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ಬರುತ್ತದೆ. ಅತಿ ಸರಳವಾದ ನಿರೂಪಣೆ ಆಳ ವಾದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಪರ್ವತದಂತೆ ಅಚಲ ವಾದ ವಿಶ್ವಾಸ ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ “ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಚನವೇದ”ದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಬಗೆಗಿನ ಮಾತು ಕತೆ ಸರಳವಾಗಿರುವಷ್ಟು ಬೇರೆಲ್ಲಾದರೂ ಕಾಣಿಸಿಗುವುದು ಅಪರೂಪ. ಆದರೆ ಆ ಸರಳ ನಿರೂಪಣೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾಮಾ ರಿಸುವ ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡ ದಂತೆ ಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಗುರುದೇವರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತು, ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಕುರಿತು ದಿನಗಳಿಗಿಟ್ಟಲೆ ವಾರಗಳಿಗಿಟ್ಟಲೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ಎಂದರು. ಇದರ ಅರ್ಥ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತಿ ನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಚಿಂತನೆಗಳು, ಭಾವ, ಸಂವೇದನೆಗಳು ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದು.

(ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.)

ಆಶ್ರಮದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಜೂನ್ 2003

ವಿಶಾದಿತಿ	ಬುಧವಾರ	11
ವಿಶಾದಿತಿ	ಬುಧವಾರ	25